

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟⁱ

(Φεβρουάριος 2016)

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

- Η μεγαλύτερη του αναμενόμενου αύξηση του πληθωρισμού των Ιανουάριο κατά 1,82% αυξάνει τις ανησυχίες για το ενδεχόμενο ο πληθωρισμός συνολικά στο έτος να ξεπεράσει (όπως άλλωστε συμβαίνει κάθε χρόνο) κατά πολύ ακόμα και τις πρόσφατες αναθεωρημένες προς τα πάνω προβλέψεις για 7,5% και να φτάσει σε διψήφιο αριθμό. Η αύξηση παρατηρείται κυρίως στα τρόφιμα παρά την μείωση της τιμής αυτών διεθνώς. Οικονομολόγοι αποδίδουν τα αίτια στην έλλειψη μακροπρόθεσμου αγροτικού σχεδιασμού, τους μεσάζοντες και την γραφειοκρατία. Από την πλευρά του το ΔΝΤ, στο πλαίσιο πρόσφατης επίσκεψής του στην Τουρκία, εξέφρασε την άποψη ότι βραχυπρόθεσμα θα χρειαστεί να υπάρξουν περιορισμοί στην δημοσιονομική και νομισματική πολιτική.
- Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών συρρικνώθηκε κατά 13,6 δις \$Η.Π.Α. (από 45,8 δις \$Η.Π.Α. το 2014 σε 32,2 δις \$Η.Π.Α. το 2015) λόγω κυρίως της μείωσης στο κόστος της ενέργειας, το οποίο έπεσε από 54,9 δις \$Η.Π.Α. στα 37,8 δις \$Η.Π.Α. Παρά ταύτα η S&P διατηρεί αρνητική την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας στο BB+
- Εν μέσω ανησυχιών που προκαλούν η επιδείνωση των σχέσεων με την Ρωσία και ο πόλεμος στην Συρία, η τουρκική λίρα κατέγραψε πτώση στα 2,98 \$Η.Π.Α. Την ίδια στιγμή, οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων σε δολάρια αυξήθηκαν κατά 10 μονάδες βάσης στις 351. Γενικά, η μεγάλη πτώση της ισοτιμίας της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου και του ευρώ καθ' όλη τη διάρκεια του 2015 καθώς και η αύξηση του κατώτατου μισθού αυξάνουν το κόστος πολλών επιχειρήσεων όλων των κλάδων. Ταυτόχρονα η μείωση της εσωτερικής και διεθνούς ζήτησης απειλούν την βιωσιμότητα αυτών, ιδιαίτερα στην περίπτωση που επιβαρύνονται με δάνεια σε ξένο συνάλλαγμα.

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Σε πρόσφατη συνέντευξή του, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Süleyman Soylu, άφησε να εννοηθεί ότι θα υπάρξει σειρά αλλαγών στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής ελαστικών όρων εργασίας και της αποζημίωσης για απόλυση. Ελαστικοί όροι εργασίας υφίστανται ήδη σε ορισμένους τομείς π.χ. πληροφορική, όπου πρόθεση της κυβέρνησης είναι να υπάρξει θεσμοθέτηση και καταγραφή. Όσον αφορά στην αποζημίωση, πρόθεση της κυβέρνησης είναι η δημιουργία ειδικού ταμείου υπό τον έλεγχο ιδιωτικών εταιρειών, το οποίο θα λειτουργεί ως ταμείο ασφάλισης ανεργίας. Η σχετική αποζημίωση αντιστοιχεί σε ένα μηνιαίο μισθό για κάθε χρόνο εργασίας του υπαλλήλου στην εταιρεία.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- Ο αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης κ. Mehmet Şimşek και ο πρόεδρος της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίου Πρώτων Υλών (TOBB) κ. Rifat Hisarciklioğlu υπέγραψαν στις 15 τ.μ. Μνημόνιο Συνεργασίας για την ίδρυση Επενδυτικού Ταμείου στήριξης της

καινοτομίας στις ΜΜΕ. Το αρχικό κεφάλαιο ανέρχεται στα 150 εκ. τουρκικές λίρες εκ των οποίων τα 100 εκ. θα προέλθουν από την TOBB και τα υπόλοιπα από το Υπουργείο. Ο Υπουργός ανακοίνωσε επίσης την αναδιάρθρωση της Τουρκικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (TKB) προκειμένου να βρεθούν τρόποι χρηματοδότησης έργων στο τομέα της Έρευνας και της Τεχνολογίας.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

- Σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT, το 2015 η Τουρκία αποτέλεσε τον 5^ο εμπορικό εταίρο της Ε.Ε. Αναλυτικότερα οι εξαγωγές της Τουρκίας ανήλθαν στα 79 δις ευρώ από 75 δις ευρώ το προηγούμενο έτος (αύξηση 6%). Την ίδια στιγμή οι εισαγωγές έφτασαν τα 61,6 δις ευρώ (αύξηση 13%). Ως εκ τούτου ο συνολικός όγκος εμπορίου έφτασε τα 140,6 δις ευρώ από 128,9 δις ευρώ πέρυσι (αύξηση 9%) με αποτέλεσμα η Τουρκία να ξεπεράσει την Νορβηγία στην κατάταξη των εμπορικών εταίρων της Ε.Ε.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

- Ο Πρωθυπουργός της Τουρκίας κ. Νταβούτογλου ανακοίνωσε στις 22.2.2016 Σχέδιο Δράσης για την στήριξη του τουρισμού. Το εν λόγω πακέτο στήριξης ανέρχεται σε 255 εκ. τουρκικές λίρες (87 εκ. \$Η.Π.Α.) και περιλαμβάνει τα εξής μέτρα:
 - οικονομική ενίσχυση για κάθε πτήση ναυλωμένη από πρακτορεία Α' κατηγορίας, τα οποία φέρνουν τουρίστες στην Τουρκία έως το τέλος Μαΐου τ.ε., χωρίς περιορισμό αναφορικά με τις χώρες προέλευσης (όπως ίσχυε μέχρι σήμερα).
 - τα ίδια πρακτορεία Α' κατηγορίας, τα οποία μεταφέρουν πάνω από 400.000 τουρίστες στην Τουρκία από 26 χώρες (έναντι 13 που ίσχυε προηγουμένως), θα δικαιούνται παροχής εγγυήσεων από ειδικό Ταμείο για δάνεια έως 100.000 λίρες.
 - αναδιάρθρωση και παράταση αποπληρωμής χρέους για εταιρείες του τουριστικού κλάδου.
 - Οικονομικά κίνητρα που θα παράσχει το Υπουργείο Οικονομικών σε τουριστικές εγκαταστάσεις εγκεκριμένες από το Υπουργείο Τουρισμού. Σε τέτοιες εγκαταστάσεις, οι οποίες φέρνουν πάνω από 750.000 \$Η.Π.Α. σε ξένο συνάλλαγμα θα τυγχάνουν της ίδιας (φορολογικής) μεταχείρισης όπως οι εξαγωγικές επιχειρήσεις και μεταξύ άλλων θα δικαιούνται δανείων από την Eximbank.
 - σε επιχειρήσεις του κλάδου με πράσινα πιστοποιητικά δίνεται η δυνατότητα πληρωμής λογαριασμών νερού και αποβλήτων σε χαμηλότερες τιμές.
 - αναβολή πληρωμής ή δυνατότητα πληρωμής σε δόσεις των ενοικίων τουριστικών επιχειρήσεων.Το ως άνω Σχέδιο Δράσης θα τεθεί σε εφαρμογή σύντομα, δήλωσε ο τούρκος Π/Θ.
- Στο πλαίσιο της γεν. συνέλευσης της Ένωσης Ξενοδόχων της Τουρκίας (TÜROB), ο διευθύνων σύμβουλος των τουρκικών αερογραμμών κάλεσε τους εκπροσώπους του τουρισμού να στρέψουν την προσοχή τους στην Ασία και την Αφρική. Ο ίδιος ανέφερε ότι τα τρέχοντα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος θα ξεπερνιούνται καθ' ον χρόνο η Τουρκία θα μετατρέπεται σε κόμβο μεταφορών. Ενδεικτικό αυτού η αύξηση του αριθμού των ταξιδιωτών με αεροπλάνο από 19,6 εκ. το 1994 σε 123 εκ. το 2014. Ο αριθμός αυτό εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 381 εκ. το 2034. Το μεγαλύτερο μέρος αυτών κατά τον Πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Τουρκίας κ. Timur Bayindir, συνιστά απλά διερχόμενους επιβάτες, για τους οποίους θα πρέπει να καταβληθεί συντονισμένη προσπάθεια προκειμένου να μένουν κάποιες μέρες στην Τουρκία. Συνολικά οι επενδύσεις στο τομέα

του τουρισμού στην Τουρκία ανέρχονται σε 75 δις \$Η.Π.Α. και οι κλίμες σε περίπου 1,3 εκ. Μέχρι το 2023 οι επενδύσεις εκτιμάται ότι θα φτάσουν τα 90 δις \$Η.Π.Α. με πάνω από 1,3 εκ. θέσεις απασχόλησης.

- Η μείωση του τουριστικού ρεύματος προς Τουρκία, που προκάλεσε μεταξύ άλλων η κρίση των σχέσεων της χώρας με την Ρωσία, οδηγεί σε πώληση περί τις 908 τουριστικές εγκαταστάσεις στα τουρκικά παράλια του Αιγαίου, συνολικής αξίας 9 δις τουρκικών λιρών. Την ίδια στιγμή η τουρκική εταιρεία IHS Travel and Touristfly με έδρα την Αττάλεια, αναζητώντας τρόπο αναστροφής της ως άνω αρνητικής πορείας σχεδιάζει να προσφέρει υποβρύχια ταξίδια στο Αιγαίο με σκάφος, το οποίο πρόσφατα απέκτησε από την Ισπανία. Θετικές προσδοκίες δημιουργεί επίσης και η επικείμενη διενέργεια στην ίδια πόλη της διεθνούς έκθεσης EXPO 2016. Γενικά σημειώνεται ότι το 2015, τα έσοδα από τον τουρισμό έπεσαν κατά 8,3% φτάνοντας συνολικά τα 31,46 δις \$Η.Π.Α. Πρόσφατα στοιχεία όσον αφορά την πόλη Αττάλεια δείχνουν πτώση 81% των ρώσων τουριστών και 17% στο σύνολο σε σχέση με τον Ιανουάριο του προηγούμενου έτους.

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ - ΑΣΦΑΛΕΙΣ

- Η Τουρκία επικύρωσε, στις 12 Ιανουαρίου 2016, την Συμφωνία Ίδρυσης της Ασιατικής Τράπεζας Υποδομών και Επενδύσεων (AIIB). Κατόπιν τούτου, η χώρα καθίσταται πλέον και επίσημα ιδρυτικό μέλος της. Η σχετική οδηγία που δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως αναφέρει, ότι η συμβολή της Τουρκίας στο κεφάλαιο της τράπεζας δεν θα ξεπερνά τα 2,6 δις. δολ. Η.Π.Α. (μερίδιο 2,5%)
- Στα πλαίσια 2ήμερου συνεδρίου (18.2.2016) με θέμα τα χρηματοοικονομικά, ο Βρετανός Πρέσβυς εξέφρασε την δέσμευση της χώρας του να υποστηρίξει την Τουρκία, προκειμένου αυτή καταστεί διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο.
- Σύμφωνα με τον διεθνή ασφαλιστικό όμιλο Lloyd's, 82,5 δις \$Η.Π.Α. από τα 500 δις \$Η.Π.Α του προϋπολογισμού της Κωνσταντινούπολης είναι επισφαλή για σειρά από λόγους, στους οποίους κυριαρχούν οι σεισμοί, οι πανδημίες, η κατάρρευση χρηματιστηρίου κλπ. Στην ίδια αξιολόγηση η Κωνσταντινούπολη κατατάσσεται 7^η όσον αφορά το μέγεθος του προϋπολογισμού σε κίνδυνο. Όσον αφορά στον κίνδυνο χρεοκοπίας, η Τουρκία κατατάσσεται 2^η στο κόσμο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Θετικά δείχνει να κινείται η βιομηχανία παραγωγής ηλεκτρονικών παιχνιδιών στην Τουρκία. Σύμφωνα με την τουρκική Ένωση Ανάπτυξης Ηλεκτρονικών Παιχνιδιών (<http://www.toged.org/en>) το 2015 η βιομηχανία κατέγραψε συνολικά έσοδα 464 εκ. \$Η.Π.Α. Ο αριθμός των χρηστών διαδικτύου στην Τουρκία εκτιμάται σε 41,3 εκ. εκ των οποίων το 54% παίζει ηλεκτρονικά παιχνίδια. Το μεγαλύτερο τμήμα της αγοράς (95%) ωστόσο καταλαμβάνεται από ξένες εταιρείες του χώρου.
- Η Τουρκία κατέστη ο πρώτος παραγωγός MDF στην Ευρώπη, ως αποτέλεσμα της ραγδαίας ανόδου των εξαγωγών τις τελευταίες δύο δεκαετίες.
- Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων Πρώτων Υλών (TOBB), ο αριθμός των νεοσυσταθέντων επιχειρήσεων τον Ιανουάριο ανήλθε στην Τουρκία στις 6.894. Στις 466 από αυτές ιδρυτές ή βασικοί εταίροι είναι αλλοδαποί, με πρώτους του Σύριους. Ακολουθούν οι Γερμανοί και οι Ιρακινοί. Οι επιχειρήσεις αυτές

ανήκουν κυρίως στο κλάδο του χονδρικού ή λιανικού εμπορίου, το κλάδο της επισκευής οχημάτων, τις κατασκευές και την μεταποίηση.

- Ο Πρόεδρος της Ένωσης Εξαγωγέων Σκαφών Αναψυχής (ΓΥΪΒ) εκτιμά ότι η περιφερειακή ανασφάλεια έχει επηρεάσει αρνητικά τις εξαγωγές του κλάδου. Πιο συγκεκριμένα οι εξαγωγές σκαφών μειώθηκαν το 2015 κατά 19% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (2014: 1,3 δις \$Η.Π.Α., 2015: 1 δις \$Η.Π.Α.). Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών κατευθύνεται προς τις χώρες της Ε.Ε. και τη Νορβηγία, ενώ αυξημένα τα τελευταία χρόνια είναι η ζήτηση από τη Νησιά Μάρσαλ, τη Μάλτα, τη Σαουδική Αραβία, τις χώρες του Κόλπου και τη Ρωσία. Αγορές με σημαντικές προοπτικές συνιστούν η Ισλανδία, ο Καναδάς, το Ιράν και ορισμένες χώρες της Αφρικής. Ο κλάδος απασχολεί συνολικά περί τα 40.000 άτομα και λαμβάνει σημαντική υποστήριξη από το κράτος. Έχει δε θέσει ως στόχο για το 2023 την εξαγωγή σκαφών αξίας 10 δις \$Η.Π.Α.
- Δύο κρατικές εταιρείες του αμυντικού τομέα, η τουρκική ASELSAN και η σαουδαραβική TAQANIA προέβησαν στην από κοινού ίδρυση νέας εταιρείας με την επωνυμία Saudi Arabian Defense Electronics Company, με στόχο την συνεργασία στον τομέα των αμυντικών ηλεκτρονικών συστημάτων.
- Στην κατάταξη του δείκτη μέτρησης των επιδόσεων του τομέα της εφοδιαστικής αλυσίδας «Agility 2016», η Τουρκία έπεσε κατά 3 βαθμίδες στην 18^η θέση, όσον αφορά στην συνδεσιμότητα της χώρας και κατά 1 βαθμίδα στην 11η θέση, όσον αφορά στη σημασία της για το μέλλον. Ο επικεφαλής της Ένωσης Διεθνών Μεταφορών και Υπηρεσιών Εφοδιαστικής Αλυσίδας (UTİKAD) κ. Turgut Erkeskin, αποδίδει την εν λόγω εξέλιξη στην πολιτική αβεβαιότητα και ανασφάλεια. Ωστόσο σημειώνει ότι τουρκικές εταιρείες επεκτείνονται στο εξωτερικό.

ⁱ Πηγή: <http://www.hurriyetdailynews.com>, <http://www.todayszaman.com>, <https://www.aa.com.tr/en>